

شۈي جوڭيۈ

”ياۋاش“لاردىن بولۇپ قالما

مىللەتلەر نەشرىياتى
بېيجىڭ

شۈي جوڭيۈ

”ياۋاش“لاردىن بولۇپ قالما

مىللەتلەر نەشرىياتى

责任编辑：热孜完古力·马木提
责任校对：胡达白尔的

图书在版编目(CIP)数据

做人不要太“老实”/水中鱼著；色伊提译. 北京：
民族出版社，2006.3
ISBN 7-105-07586-4

I. 做... II. ①水... ②色... III. 个人—修养 通俗读物
—维吾尔语(中国少数民族语言) IV. B825-49

中国版本图书馆CIP数据核字(2006)第022130号

出版发行：民族出版社

网 址：<http://www.e56.com.cn>

社 址：北京市和平里北街14号 邮编：100013

电 话：010-64290862 (维文室)

印 刷：北京迪鑫印刷厂

版 次：2006年3月第1版 2006年3月北京第1次印刷

开 本：850毫米×1168毫米

印 张：6.375

印 数：0001-3000册

定 价：10.50元

خەنزۇچە نەشرىگە كىرىش سۆز

“ياۋاش” لىق ئەسلىدە بىر تۈرلۈك ئېسىل پەزىلەت سۈپىتىدە تېخىمۇ نۇرغۇن كىشىلەرنىڭ ئالقىشىغا ئېرىشىشى كېرەك ئىدى. بىراق ھازىر “ياۋاش” دېگەن بۇ ئاتالغۇ “ئاجىزلىق”، “مۇتەئەسسىپلىك”، “قاتماللىق”، ۋە “تۇرغۇنلۇق” قاتارلىق سەلبىيەت ھادىسىلىرىنىڭ ئالمىشىغا ئايلىنىپ قالدى. ئەمەلىيەتتە “ياۋاش”لار — بىز بىلەن بىللە ياشاۋاتقان ئاددىي ئادەملەردۇر. ئۇلار باشقىلار بىلەن پۈت تېپىشىپ، ئۇلارغا ئورا كولايدىغان يامان ئادەملەردىن ئەمەس. “ئالىجاناب” دەپ تەرىپلەشكە ئەرزىيدىغان سەرخىللاردىنمۇ ئەمەس. چۈنكى ئۇلار ئىنتايىن ئاددىي ياشايدىغان، شۇنداقلا ئېغىر مۇشەققەتلەر ئىچىدە كۈن ئالدىغان بىر توپ كىشىلەر. ئۇلار ئۆزىگە تەئەللۇق مەنپەئەتنى تالىشىپ ئېلىشنى بىلمەيدىغانلىقى ئۈچۈن ئاسانلا زىيان تارتىدۇ: “ياۋاش”لار رېئاللىققا ماسلىشالمايدىغانلىقى ئۈچۈن نەگىلا بارسا مىخقا ئۇسۇپ سالىدۇ؛ تەپەككۈر ئۇسۇلىدىكى قاتماللىق ۋە جان ساقلاش ۋاسىتىلىرىدىكى يېتەرسىزلىكلەر ۋەجىدىن، كۆزنى يۇمۇپ ئاچقۇچە تۈرلۈك - تۈمەن ئۆزگىرىپ تۇرىدىغان بۇ رىقابەتلىك جەمئىيەتتە ئۆز مەۋجۇتلۇقىنى ساقلاش ئىمكانىيىتىدىن ئاسانلا مەھرۇم بولۇپ قالىدۇ. خوش، ئۇنداق بولسا “ياۋاش”لارنىڭ بۇ خىل ئېچىنىشلىق ھالىتى، بىزگە بۇ دۇنيادا پەقەت جاھاننىڭ رەپىتارىغا كىرىۋېلىپ، ئۈستىلىق بىلەن ياشىغان ئادەملەر كۈن ئالالايدۇ، “ياۋاش”لىق قىلغانلار ھالاك بولىدۇ، دېگەندىن دېرەك بېرەمدۇ؟ ھەرگىز ئۇنداق ئەمەس. ئۇ ھەم “ياۋاش”لارنىڭ تۇرمۇش ھالىتىنى ئۆزگەرتىش ئۈچۈن پۈتۈنلەي “ياۋاش”لىقنىڭ ئەكسىچە يول تۇتۇش كېرەك، دېگەنلىكمۇ ئەمەس. چۈنكى “ياۋاش”لار ساداقەتمەن، ئىشەنچلىك ھەم ئىجتىھاتچان، ئەستايىدىل كېلىدۇ. “ياۋاش”لاردىكى بۇ ئالاھىدىلىكلەر نۆۋەتتىكى جەمئىيىتىمىز تەقەززا بولۇۋاتقان پەزىلەت شۇنداقلا باشقا ھەرقانداق ئەقىل - پاراسەت ئورنىنى باسالمايدىغان تۇغما بايلىق ھېسابلىنىدۇ.

كىتابنىڭ نامى گەرچە ««ياۋاش»لاردىن بولۇپ قالما» دەپ قويۇلغان بولسىمۇ، لېكىن ئۇ ھەرگىزمۇ ئوقۇرمەنلەرگە قۇۋلۇق - شۇملۇقنى ئۆگىتىدىغان كىتاب ئەمەس. كىتابتا «ياۋاش»لارنىڭ ئالاھىدىلىكلىرى تولۇق مۇئەييەنلەشتۈرۈلۈپ، ئۇلاردىكى ئاجىزلىقلار ئىدىيە - قاراش، ھەرىكەت ۋە رىئال ھالەت قاتارلىق نۇقتىلاردىن چوڭقۇر تەھلىل قىلىنىپ، «ياۋاش»لارغا چىقىش يولى كۆرسىتىپ بېرىلىدۇ. شۇنداقلا «ياۋاش»لار ئۆزىدىكى ئېسىل پەزىلەتلەرنى ساقلاش بىلەن بىرگە ئاجىزلىقلىرىنى تۈگىتىپ، ئىرادىسىنى چىڭىتىپ، ياشاش ئۇسۇلىنى ئۆزگەرتىپ، ئەقىل - پاراسىتىنى تەدرىجىي مۇكەممەللەشتۈرۈش ئارقىلىق، ياشاش ماھارىتىنى يەنىمۇ تاۋلاش يولى بىلەن تۇرمۇشىنى كۈندىن كۈنگە بەختلىك ئۆتكۈزۈشكە ئىلھاملاندۇرۇلىدۇ.

مۇئەللىپ مەركۇر كىتابنى ئوقۇپ باققان ھەرقانداق ئوقۇرمەندىن «ياۋاش»لار توپىدىن بۆسۈپ چىقىپ، كەسكىن رىقابەتلىك بۇ جەمئىيەتتە مەزمۇت پۈت تىرەپ تۇرۇشقا تىلەكداشلىق سىلدۇرىدۇ.

مۇندەرىجە

- 1 خەنزۇچە نەشرىگە كىرىش سۆز 1
- 1 ياۋاشلارنىڭ ھالىتى 1
- 1 ياۋاشلار نامرات كېلىدۇ 1
- 3 ياۋاشلار بوزەك كېلىدۇ 3
- 4 ياۋاشلار قەدىرىسىز كېلىدۇ 4
- 5 ياۋاشلار ئاجىز كېلىدۇ 5
- 7 ياۋاشلارنىڭ دوستى ئاز بولىدۇ 7
- 9 ياۋاشلار غېرىب كېلىدۇ 9
- 12 ياۋاشلار خاپىغان كېلىدۇ 12
- 14 ياۋاشلارنى باشقىلار خاتا چۈشىنىدۇ 14
- 17 ياۋاشلارنىڭ كۆز قارىشى 17
- 17 ياۋاشلار تەسەللىچان كېلىدۇ 17
- 18 ياۋاشلاردا ئىلگىرىلەش روھى كەمچىل بولىدۇ 18
- 20 ياۋاشلار باشقىلارنىڭ مۇۋەپپەقىيەت تەجرىبىلىرىنى دەستۇر بىلىدۇ ... 20
- 24 ياۋاشلار پەقەت ئۆتۈرۈپ قويماستىنلا ئويلايدۇ 24
- 26 ياۋاشلارنى مەغلۇپ قىلىدىغان 15 خىل خاراكتېر 26
- 31 ياۋاشلار ئىرادىسىز كېلىدۇ 31
- 33 ياۋاشلار بەك ساددا بولىدۇ 33
- 35 ياۋاشلار قاتمال كېلىدۇ 35
- 36 ياۋاشلار زېرەكلىكنى چەكتىن ئاشۇرۇۋېتىدۇ 36

- ياۋاشلار ئۆز - ئۆزىدىن گۇمانلىنىدۇ..... 39
- ياۋاشلار قاتمال پۇل ئېگىغا يېپىشۋالىدۇ 42
- ياۋاشلار پۇل تېپىشتا پاراسەتسىزلىك قىلىدۇ 45
- ياۋاشلار مەنپەئەت جەھەتتىكى خاتا ئاڭنىڭ ھاكىملىقىدا ياشايدۇ ... 50
- ياۋاشلار بەك يۈز ئايايدۇ..... 52
- ياۋاشلار جاھىل كېلىدۇ 53
- ياۋاشلاردا يېپىش جاسارىتى بولمايدۇ..... 54
- ياۋاشلارنىڭ كاللىسىدا يېپىش تەييارلىقى بولمايدۇ..... 56
- ياۋاشلار كاج كېلىدۇ..... 60
- ياۋاشلار تۇغما چۈشكۈن كېلىدۇ..... 62
- ياۋاشلاردا مۇستەقىل پىكىر كەمچىل بولىدۇ..... 63
- ياۋاشلار پۇرسەتنى كۆرمەيدۇ..... 66
- ياۋاشلار ھەددىدىن زىيادە تۈز كېلىدۇ 68
- ياۋاشلار يېڭى ئىدىيىنى قوبۇل قىلمايدۇ..... 69
- ياۋاشلاردىكى يەتتە خىل پىسخىك ئامىل 70
- ياۋاشلار ھەرقانداق ئىشتا بەك زىغىرلاپ كېتىدۇ..... 74
- ياۋاشلار ئىززەت - ئابرويغا بەك ئېسىلىۋالىدۇ..... 75
- ياۋاشلار باشقىلارنىڭ ئېھتىياجىدىن چىقىشنى ئوقمايدۇ..... 78
- ياۋاشلار ھازىرلىمىسا بولمايدىغان مۇۋەپپەقىيەت شەرتلىرى..... 80
- ياۋاشلار مۇۋەپپەقىيەتنى بەك سىرلىق بىلىدۇ..... 83

- ياۋاشلارنىڭ ھەرىكىتى..... 86
- ياۋاشلار ئىشنىڭ ئاقىۋىتى بىلەن ھېسابلىشىپ كەتمەيدۇ 86
- ياۋاشلار ئۆزىنى كۆرسىتىشنى ئوقمايدۇ..... 88
- ياۋاشلار ئىش بېجىرىش ئىقتىدارىنى ئاشۇرۇشى كېرەك 92
- ياۋاشلار باشقىلارغا يېلىنىشنى بىلمەيدۇ..... 94

- 98 ياۋاشلار ياردەم تەلەپ قىلىشتىن قورقۇدۇ
- 101 ياۋاشلاردا تۇرمۇش ھېرىسمەنلىكى كەمچىل بولىدۇ.
- 102 ياۋاشلار ئۆزىنى پەردا لاشنى بىلمەيدۇ.
- 104 ياۋاشلار ئۆزىنى قوغداشنى ئۇقمايدۇ.
- 106 ياۋاشلاردا ھەرىكەت كەمچىل بولىدۇ.
- 108 ياۋاشلار مەنپەئەت جەھەتتە قانائەتچان كېلىدۇ.
- 110 خاراكتېرنىڭ ئۆزى تەقدىر دېمەكتۇر.
- 112 ياۋاشلار مەنپەئەتتىن ئېغىز ئېچىشنى خالىمايدۇ.
- 114 ياۋاشلار ئىنچىكە ھېسابات قىلىشنى ئۇقمايدۇ.
- 116 ياۋاشلار پرىنسىپاللىقنى چەكتىن ئاشۇرۇۋېتىدۇ.
- 120 ياۋاشلار سورۇنغا باقماي گەپ قىلىدۇ.
- 121 ياۋاشلار مەنپەئەت تاللىشىشنى بىلمەيدۇ.
- 127 پرىنسىپال قائىدىلەردە پۇختا، ئەمەلىي ئىشلاردا ئىنچىكە بول.
- 129 ياۋاشلار ئۆزگىرىشنى خالىمايدۇ.
- 131 ياۋاشلار باشقىلارنىڭ كۆڭلىگە كىرىپ چىقىشنى ئۇقمايدۇ.
- 133 ياۋاشلار باشقىلارغا رېئاللىق نۇقتىسىدىن قارىمايدۇ.
- 135 ياۋاشلار ئىنسان تەبىئىتىنى چۈشەنمەيدۇ.
- 137 ياۋاشلار تەكەللۇپقا خام كېلىدۇ.
- 143 ياۋاشلار ھەسرەتتىلا ئۆتىدۇ.
- 145 ياۋاشلار ھادىسىلەرگە ئالدىنىپلا يۈرىدۇ.
- 147 ياۋاشلاردا ئۈستىلىق كەمچىل بولىدۇ.
- 151 ياۋاشلار ھەممىنى بىر يوللا دوغا تىكىدۇ.
- 154 ئادىمىيلىكتىكى ماھارەت ئىش بېجىرىشتىكى ماھارەتتىن كېلىدۇ.

157 ياۋاشلارنىڭ چىقىش يولى

157 ھازىرقى ھالىتىگە شۈكرى قىلماسلىقىنى ئۆگىنىۋېلىش

- 160 ئىدىيىنى ئۆزگەرتىپ، دەۋر ئېقىمىغا ماسلىشىش
- 163 كىشىلىك مۇناسىۋەتنىڭ ئېپى - جېنى بىلىۋېلىش
- 167 كىشىلىك مۇناسىۋەتنىڭ تۇيۇق رامكىسىدىن بۆسۈپ چىقىش
- 169 پۇل تېپىشقا جۈرئەت قىلىش
- 171 تەشۋىشنى تۈگىتىش
- 174 خەتەرگە تەۋەككۈل قىلىش روھىنى يېتىلدۈرۈش
- 177 تۇرمۇشقا بولغان قىزغىنلىقى بىلەن تەقدىرنى ئۆزگەرتىش
- 182 ئۆزىنى مۇئەييەنلەشتۈرۈشنى ئۈگىنىۋېلىش
- 184 ئۆزىنى تونۇش
- 188 ئىشەنچسىزلىقنى ئاشۇرۇش
- 190 دادىلىق بىلەن ئۆزىنى ئۆزگەرتىش
- 191 سەمىمىيلىكنىڭ ئۆزى ئارتۇقچىلىقتۇر
- 194 بەخت ئىشكىنىڭ ئاچقۇچى

ياۋاشلارنىڭ ھالىتى

ياۋاشلار نامرات كېلىدۇ

بىر پەرىشتە بايلىق مۇئەككىلىدىن ئاغرىنىپ مۇنداق دەپتۇ: — سەن بايلارغىلا كۆڭۈل بۆلۈپ نامراتلارغا سەل قارايسەن؛ پۇل تېپىپ بېيىشنىڭ ئامەت - تەلەپلىرىنى پەقەت بايلارغىلا بېرىپ، نامراتلارغا كۆز قىرغىنى سېلىپ قويمايسەن. شۇڭا ھازىر بېيىغانلار بېيىپ تېرىسگە سىغماي قېلىۋاتىدۇ؛ بىراق نامراتلار كۈندىن كۈنگە قاق سەنەم بولۇپ كېتىۋاتىدۇ.

— بۇنى مەندىن كۆرسەڭ بولمايدۇ، — دەپتۇ بايلىق مۇئەككىلى، — بۇنىڭ ئۆزى تەقدىر. بەزىلەرنىڭ ئەسلىدىنلا پېشانىسى شور كېلىدۇ. شۇڭا ئۇلارغا بايلىقنى قوش قوللاپ سۇنساڭمۇ ئالمايدۇ.

بۇ گەپلەرگە ئىشەنمىگەن پەرىشتە شۇنداق دەپتۇ: — ئۇنداق بولۇشى ناتايىن. ناۋادا سەن بىر نامراتقا بىر يامبۇ بېرىپ باققىنا! ئۇنىڭ ئالمىغىنىنى مەن بىر كۆرەي!

ئۇلار شۇنداق دەپ تۇرۇشىغا قارشى تەرەپتىن ئىككى نامرات كىشى چىقىپ كەپتۇ. بايلىق مۇئەككىلى ئىككى يامبۇنى ئۇلار ئۆتىدىغان كىچىك كۆۋرۈككە قويۇپ قويۇپتۇ. ھېلىقى ئىككى نامرات كۆۋرۈك بېشىغا يېقىنلاشقاندا بىرى يەنە بىرىگە دەپتۇ: — ئىشەنمەن؟ بۇ كۆۋرۈك شۇنداق تار. لېكىن مەن ئۇنىڭدىن كۆزۈمنى يۇمۇپ تۇرۇپ ئۆتۈپ كېتەلەيمەن. يەنە بىرىمۇ شۇنداق

دەپتۇ: — سەن كۆزۈڭنى يۇمۇپ تۇرۇپ ئۆتەلىگەن كۆۋرۈكتىن مەنمۇ قارىماي ئۆتەلەيمەن. شۇنداق قىلىپ ئۇ ئىككىيلەن كۆۋرۈكتىن كۆزنى يۇمۇپ تۇرۇپ ئۆتۈشكە بەسلىشىپتۇ. كۆۋرۈكتىن ئۆتۈۋاتقاندا كۆزنى ئېچىپ قاراشقا بولمايدىكەن. كىمكى، كۆزنى ئېچىپ سالسا يېڭىلىگەن بولىدىكەن. بۇلارنىڭ ھەر ئىككىسى ياۋاشلاردىن بولغاچقا، ھېچقايسىسى كۆزنى ئاچماپتۇ. ئۇلار مېڭىپ كۆۋرۈكنىڭ ئوتتۇرىسىغا كەلگەندە ھېلىقى يامبۇنىڭ بىرى نامراتنىڭ پۇتىغا پۇتلىشىپتەكەن ئۇ، — تاشنى كۆۋرۈكنىڭ ئوتتۇرىسىغا قويۇپ قويغان كىمدۇر، — دەپتۇ. دە يامبۇنى تېپىۋېتىپتۇ. بايلىق مۇئەككىلى يەنە بىر يامبۇنى ئۇلارنىڭ ئالدىغىراق سۈرۈپ قويۇپتۇ. بىراق، نامراتلارنىڭ يەنە بىرى يامبۇغا دەسەپتۇ. — دە، ھەي، مەنمۇ تاشقا دەسسەۋالدىم، — دەپ قويۇپ ئۆتۈپ كېتىپتۇ. بۇنىڭ بىلەن پەرىشتە بايلىق مۇئەككىلىنىڭ بايلىقى گەپلىرىگە ئىشىنىپتۇ.

ياۋاشلار، يامبۇ پۇتىغا پۇتلىشىپ تۇرغان چاغدىمۇ كۆزنى ئېچىپ قاراپ باقمايدىغان تۇرسا، ئۇ قانداقمۇ باي بولاليسۇن؟ ناۋادا باشقا ئادەم بولغان بولسا، كۆزنى ئېچىپ قاراپ باققان بولار ئىدى. ھەتتا ھىيلە - مېكر دېگەندىن قىلچە خەۋىرى يوق ساددا ئادەملەرمۇ تاشقا پۇتلىشىپ كەتسە، ئىختىيارسىزلا كۆزنى ئېچىپ قاراپ باقىدۇ. ئەمەلىيەتتە كۆزنى ئېچىپ قاراپ باققاننىڭ نېمە زىيىنى؟ پەقەت لەۋزى قىلىشقان بىرەر قېتىملىق ئەھمىيەتسىز سىناققا يېڭىلىپ قالغانغا نېمە بولىدۇ؟ ئىككى نامرات كۆۋرۈكتىن لەۋزى قىلىشقىنى بويىچە كۆزنى ئاچماي ئۆتتى. دۇرۇس، ئۇلارنىڭ مەردلىك بىلەن گېپىدە تۇرۇش روھىنى تەرىپلەشكە ئەرزىيدۇ. بىراق، ئۇلارنىڭ بېيىش پۇرسىتىنى قاراپ تۇرۇپ قولىدىن بېرىپ قويغانلىقىغا نېمە دېيىش كېرەك؟ رېئال تۇرمۇشتا ئۇنداق ياخشى پۇرسەت كەمدىكىم ئۇچرايدۇ. چۈنكى ھەرقانداق مەنپەئەت رىقابەتلەشكەندىلا ئاندىن ئۇتقىلى بولىدىغان ئادىل بازىدا ئاشكارا تۇرىدۇ. ياۋاشلار ئەنە ئاشۇنداق قاتمال تۇرسا، ئۇلار ئۇنداق مەنپەئەتكە قانداقمۇ ئېرىشەلسۇن؟ ياۋاشلاردىكى نامراتلىقنىڭ سەۋمى دەل شۇنىڭدىندۇر.

ياۋاشلار بوزەك كېلىدۇ

ياۋاشلار ئادەتتە توخۇ يۈرەك، قانائەتچان بولغاچقا ھەممە ئىشتا قاتتىق ئېھتىيات قىلىدۇ؛ باشقىلارنىڭ چىشىغا تېگىپ قويۇشنى ئەسلا خالىمايدۇ. ھەتتا باشقىلار ئۇنىڭ چىشىغا تەگسىمۇ، ئۇ قارشى تەرەپتىن ئەنت ئېلىش ئۇياقتا تۇرسۇن، ئۇنىڭغا نەپرەتلىنىشىنىمۇ ئوقمايدۇ. باشقىلاردىن كۆرگەن تېرىقچىلىك ھىممەتنى ئەبەدىي ئېسىدە تۇتۇپ، بىر ئاماللارنى قىلىپ ئاشۇ ھىممەتكە جاۋاب قايتۇرىدۇ. ئىدارە - ئورگانلاردىكى ئۇنداق ئادەملەر ئادەتتە بوزەك ئويىپكىتى ھېسابلىنىدۇ. چۈنكى باشقىلار قىلىشنى خالىمايدىغان ئېغىر ئىشلار ئاشۇنداق ياۋاشلارغا يۈكلىنىدۇ. يۇ، لېكىن ئاز - تولا نەپ تېگىدىغان ئىشلاردا ئۇنداقلار ھېچكىمنىڭ ئېسىگە كەلمەيدۇ. بۇنىڭ زاكۇنى ئىنتايىن ئاددىي: باشلىقىڭنىڭ بىرەر ئىشنى ساڭا بېرىش ياكى بەرمەسلىكى پەقەت خىزمەت ئېھتىياجى ۋەجىدىنلا بولىدۇ؛ ئۇنىڭغا زەرىچە شەخسىي غەرەز ئارىلاشمايدۇ. قىسقىسى، ئۇنداق ئادەملەر باشقا جايلارغا بارسىمۇ ئوخشاش قىسمەتكە قالىدۇ. چۈنكى، جەمئىيەتتە يامان ئادەملەر، رەزىل ئادەملەر ۋە يامان دەپ كەتكىلىمۇ بولمايدىغان، لېكىن مەخسۇس ياۋاشلارنىلا بوزەك ئېتىشكە ماھىر ئادەملەر ساماندىك. ئۇنداقلارنىڭ قولىدىن چوڭ ئىشلار كەلمەيدۇ. لېكىن ياۋاشلارنى بوزەك ئېتىشتە ھېچكىم ئۇلارنىڭ ئالدىغا ئۆتەلمەيدۇ. قارىغاندا، “ياۋاشنى بوزەك ئەتمەسەڭ قىيامەتتە سۇرىقى بار”، دېگىنى راست ئوخشايدۇ. چۈنكى “ياۋاش ئاتقا ئارام يوق”. ئىلگىرى شۇنداق ئىدى، ھازىرمۇ شۇنداق بولۇۋاتىدۇ. ئېھتىمال كەلگۈسىدىمۇ شۇنداق بولىدۇ.

ياۋاشلار قەدىرسىز كېلىدۇ

ياۋاشلارنىڭ تەسىر كۈچى بولمىغاچقا، كوللېكتىپ ئىچىدە قىلچە ئېتىبارغا ئېلىنمايدۇ. شۇڭا ئۇلارنىڭ ئاشۇ كوللېكتىپ ئىچىدىن ئۇزۇپ چىقىپ، رەھبەر بولالاشى بەسىي مۈشكۈل. ياۋاشلارنىڭ بۇ خىل مەۋجۇتلۇق ھالىتى ئۇلاردىكى بىر قىسىم نېگىزلىك ئالاھىدىلىكلەر بىلەن زىچ مۇناسىۋەتلىك. بىرىنچىدىن، ياۋاشلار ئۆزىنى كۆرسىتىشنى بىلمىگەچكە، ئۇلاردىكى ئۈستۈنلۈك ۋە ئىقتىدارنى باشقىلار ئاسانلىقچە بايقىيالمىدۇ - دە، كىشىلەر ئۇلارنى ئادەتتىكى ئەرزىمەس كىشىلەر دەپ قاراپ ئېتىبارغا ئالمايدۇ. ئىككىنچىدىن، ياۋاشلاردا ئەمەلىي كۈچ يېتەرسىز بولغاچقا، ئۆزىنىڭ ئۇزۇن مۇددەتلىك مەنپەئىتى ئۈچۈن باشقىلار بىلەن تاللىشىشقا قۇربى يەتمەيدۇ. ھەتتا ئۆزىدە بەزىبىر مۇستەقىل قاراشلار بولسىمۇ، لېكىن باشقىلار ئارىسىدا تەسىر پەيدا قىلالمايدۇ. چۈنكى ئادەمنىڭ ئەمەلىي كۈچى قانچە چوڭ بولسا، ئۇنىڭ پىكىر بايان قىلىش ھوقۇقىمۇ شۇنچە زور بولىدۇ. بۇ، كىشىلىك ئالاقىدىكى ئەڭ تۈپكى قانۇنىيەتتۇر. ئۈچىنچىدىن، ياۋاشلار بەلگىلىك ماھارەت ۋە ئۈستىلىققا خام بولغانلىقى ئۈچۈن، تۈرلۈك مۇناسىۋەتلەرنى بىر تەرەپ قىلىشتا پرىنسىپتا ئۆلۈك ھالدا چىڭ تۇرۇۋالدىغانلىقى ئۈچۈن، ئاسانلىقچە باشقىلارنىڭ ئالقىشىغا ئېرىشەلمەيدۇ. بۇ ھال ئۇنىڭ كۆپچىلىك ئارىسىدا ئىناۋەت تىكلەشكە كاشىلا قىلىدۇ. تۆتىنچىدىن، ياۋاشلار ھېچقانداق بىر نەپىدارلار كوللېكتىپىغا تەۋە بولمايدىغانلىقى ئۈچۈن، باشقىلارغا نەپ يەتكۈزۈشكە قۇربى يەتمەيدۇ. باشقىلارغا نەپ بېرىلمىگەن ئادەمنىڭ مەلۇم بىر خىل مەنپەئەتنى ۋاستە قىلغان بىر پۈتۈن قۇرۇم ئىچىدە قىلچە ئېتىبارى بولمايدۇ.

ياۋاشلار مەلۇم بىر كوللېكتىپتا ئېتىبارسىز ئورۇندا تۇرىدىغانلىقى ئۈچۈن، ئۇنىڭ مەنپەئەت تەقسىماتىدا ھېچقانداق پىكىر بايان قىلىش ھوقۇقى بولمايدۇ. شۇڭا تەشكىل ياكى باشقىلارنىڭ بەرگىنىگە شۈكرى قىلىپ ئولتۇرىدۇ. دۇرۇس،

مەنپەئەت، ئۇ چەكلىك نەرسە. لېكىن كىشىلەرنىڭ ئۇنىڭغا بولغان ئېھتىياجى چەكسىز بولىدۇ. شۇڭا، ياۋاشلار پەقەت باشقىلارنىڭ كونتروللۇقىدىلا ياشايدىغانلىقى ئۈچۈن، باشقىلار گۆش يېسە ئۇلارغا ھەتتا سۆڭىكىمۇ تەگمەيدۇ. بۇ خىل ھالقىسىمان مەنپەئەت مۇناسىۋىتىدە ياۋاشلارنىڭ ھالى كۈندىن كۈنگە بەتتەرىلىشىپ كېتىدۇ. جۈملىدىن ئەمەلىي كۈچى كۈنساين ئاجىزلاپ بارىدۇ. بۇنىڭغا ئەگىشىپ قەدىر - قىممىتىمۇ بارا - بارا تۆۋەنلەپ كېتىدۇ.

خوش، زادى قانداق قىلغاندا ئادەمنىڭ مەلۇم بىر قۇرۇم ئىچىدىكى ئېتىبارىنى ئۆستۈرگىلى بولىدۇ؟ بۇنىڭ ئامالى پەقەت بىرلا. ئۇ بولسىمۇ — ئۆزىنىڭ ئەمەلىي كۈچىنى ئاشۇرۇش. لېكىن ئەمەلىي كۈچ، باشقىلارنىڭ ھىممىتىگە تايىنىپ ئېرىشكىلى بولىدىغان نەرسە ئەمەس. ئۇ پەقەت ھارماي - تالماي تىرىشقاندىلا ۋە تەشەببۇسكارلىق بىلەن تالاشقاندىلا ئاندىن قولغا كېلىدۇ.

ياۋاشلار ئۆزىنىڭ كوللېكتىپ ئىچىدىكى قەدىرىنى كۆتۈرۈش ئۈچۈن، تەپەككۈر ئۇسۇلى ۋە جاھاندارچىلىق ئۇسۇلىنى ئۈزلۈكسىز كېسىل ئۆزگەرتىشى لازىم. ياۋاشلار، شۇنى سەمكىلارغا سالىمەنلىكى، جىسمىڭلار ۋە ۋۇجۇدۇڭلاردا ئاشۇ خىل ئۆزگىرىش ھەقىقىي ئىشقا ئاشقان كۈنى، جەمئىيەتنىڭ ئەڭ تۆۋەن قاتلىمىدا قەدىرسىز ياشايدىغان تەقدىردىن ئۈزلۈكسىز كېسىل قۇتۇلالايسىلەر.

ياۋاشلار ئاجىز كېلىدۇ

ياۋاشلار ھەممىنىڭ ئاچچىقىنى چىقىرىش ئويىدىكى بولىدىغانلىقى ئۈچۈن، مەلۇم بىر كوللېكتىپ ياكى مەنپەئەت مۇناسىۋىتىدە ھەمىشە زىيان تارتىپلا تۇرىدۇ. ياۋاشلارنىڭ ئەڭ تۈپكى ئالاھىدىلىكى قورقۇنچاقلىق ۋە جۈرئەتسىزلىك بىلەنلا خاراكتېرلىنىدۇ. چۈنكى ئۇلار زىيان - زەخمەتكە ئۇچراپ قېلىشتىن ۋە مەسئۇلىيەتتىن قورقىدۇ؛ كونا پەدىنى بۇزۇپ بېقىش ۋە كۆڭلىدىكىنى بايان

قىلىشقا جۈرئەت قىلالمايدۇ... ئەتىگەندىن كەچكىچە دەككە - دۈككە ۋە دېلغۇللۇق ئىچىدىلا يۈرىدۇ. ئۇلار ئورۇنلۇق پىلاننى ئىشقا ئاشۇرالمى، ھەققانىي مەنپەئەتنى قوغدىيالمى، قورقۇپ تۈگۈلۈپلا يۈرىدۇ. بۇنىڭ بىلەن بىر قىسم ئالا كۆڭۈللەر ئۇلارنىڭ ئالدىدا خالىغىنىنى قىلىدۇ. نەتىجىدە ياۋاشلار ماددىي ۋە مەنىۋى جەھەتتىن زىيان تارتىپ، جىسمى ۋە ۋۇجۇدى تەڭ ئازابقا قالىدۇ.

كىشىلەر ئارىسىدىكى باردى - كەلدى — ئۆز ئارا ماسلىشىش جەريانىدۇر. مىسالەن ئالايلى: بىر توپ ساقىنى ئۆز ئارا سوقۇپ ئوينىغاندا شۇنىڭغا دىققەت قىلىش كېرەككى، ساقا بەك قاتتىق بولۇپ كەتسە بولمايدۇ. چۈنكى قاتتىق ساقا باشقا ساقلارنى زەخمىلەندۈرۈپ قويىدۇ، ھەتتا ئۆزىمۇ پۇچۇلۇپ كېتىدۇ. ساقا بەك يۇمشاق بولۇپ كەتسىمۇ بولمايدۇ. چۈنكى يۇمشاق ساقا ئاسانلا دەسسىلىپ، مىجىلىپ، ئاخىرى ئۆزىنىڭ مەۋجۇتلۇق ماكانىدىن ئايرىلىپ قالىدۇ. ياۋاشلار دەل ئاشۇ يۇمشاق ساقىغا ئوخشايدۇ. ئۇلار كىشىلىك مۇناسىۋەتتە “سۈلھى” ۋە “سەۋر - تاقەت”نى بىرىنچى ئورۇنغا قويىدىغانلىقى ئۈچۈن ھەمىشە دەردىنى ئىچىگە يۇتۇپ تۈگۈلۈپلا يۈرىدۇ. ئاقىۋەتتە ئۆزىنىڭ ئەڭ ئەقەللىي مەنپەئەتىنىمۇ قوغدىيالمى، ئىشنىڭ ئىپتىداسىدىلا مەغلۇپ بولىدۇ. تېگى - تەكتىدىن ئالغاندا ياۋاشلاردا باشقىلار بىلەن ئېلىشىش ئىرادىسى، جاسارەت ۋە ئىشەنچ يېتەرسىز بولغانلىقى ئۈچۈنلا ئاخىرى ئاشۇنداق ئاقىۋەتكە قالىدۇ.

ياۋاشلاردىكى جۈرئەتسىزلىكنىڭ مەنبەسى دەل ئۇلاردىكى ئىدىيىۋى چۈشەنكەردە. چۈنكى ياۋاشلارنىڭ نەزىرىدە ئادەم دېگەن پرىنسىپتا چىڭ تۇرسلا، ئىنتىلگەن نەرسىگە ئۆزلۈكىدىن ئېرىشەلەيدۇ؛ ئېلىشىش، تالىشىش دېگەنلەر ئادىمىي پرىنسىپقا مۇخالىپ ھەم ئەخلاقسىزلىق. شۇڭا ئۇلار شۈكرى - قانائەتنى گۈزەل ئەخلاق، ئۆزىنىڭ ھوقۇقى ۋە مەنپەئەتى ئۈچۈن ئېلىشىشنى رەزىللىك، يول قويۇشنى ئالىيجانابلىق، تالىشىشنى نومۇسسىزلىق دەپ قارايدۇ. بۇ، دەل ئۇلاردىكى مەنپەئەتنىڭ كۈرىشىش جاسارىتىدىن پۈتۈنلەي مەھرۇم

ئىكەنلىكىنى كۆرسىتىدۇ. ياۋاشلارنىڭ نەزىرىدە مەنپەئەتكە ئېرىشىشنىڭ ئەڭ ياخشى، ئەڭ بىخەتەر، ئەڭ ئىشەنچلىك ۋە ئەڭ مۇۋاپىق ئۇسۇلى — تالاشماسلىق. لېكىن بۇ پىلانلىق ئىگىلىك مەزگىلىگە باب كېلىدىغان مەيۋىگەر. چۈنكى ئۇ چاغلاردا ئۆزۈڭنىڭ ھەققانىي مەنپەئىتىنى تالاشساڭ، ئىشنىڭ ئوڭغا تارتماقتا يوق، ئەكسىچە بولۇپ چىقاتتى. ئەمما بازار ئىگىلىكى ئۇنىڭغا ئوخشىمايدۇ. تالاشمىساڭ، دادىل قىلمىساڭ، پۇرسەت ئۆزلۈكىدىن كەلمەيدۇ. چۈنكى دۇنيادا ئەجىرىسىز مەئشەت مەۋجۇت ئەمەس.

ياۋاشلار ئاقىۋەتكە جاۋابكار بولۇشتىن قورقىدىغانلىقى ئۈچۈنلا، تالاششقا جۈرئەت قىلالمايدۇ. كونا پەندىنى بۇرۇش خۇسۇسىدىكى ھەرقانداق ھەرىكەتتە بەلگىلىك خەۋپ - خەتەر بولغانىكەن، ئۇنداقتا ھەرقانداق كۈرەشتە قان تۆكۈش، قۇربان بېرىشلەر بولۇپ تۇرىدۇ. ياۋاشلار دەل ئاشۇ خىل ئاقىۋەتتىن قورقۇمسىرايدىغانلىقى ئۈچۈنلا “بولدى” قىلىپ، ئاقىۋەتتە ئاشۇنداق ئاجىزلاردىن بولۇپ قالغان. ۋەھالەنكى، ئادەم بىرەر ئىشتا ئاجىز ۋە يىقۇۋۇللۇقنى ئاشكارىلىغان ھامان، شۇنىڭغا مۇناسىۋەتلىك نۇرغۇن - نۇرغۇن ئىشلاردا ئاجىزلىشىپ بارىدىغان گەپ.

ياۋاشلارنىڭ دوستى ئاز بولىدۇ

ئادەتتە ياۋاشلارنىڭ دوستى كۆپ بولمايدۇ. ھالقىلىق پەيتتە ياردەم قولىنى سۇنالايدىغان دوستلىرى تېخىمۇ يوق دېيەرلىك. چۈنكى ياۋاشلار شۇنچىۋالا چوڭ تۇرمۇش چەمبىرىكى ئىچىدە ياشىغىنى بىلەن، يېڭى دوست تۇتۇشقا ماھىر ئەمەس. ئۇلار بىرەر سىگە مەلۇم بىر مۇددەت بىلەن يېقىنلىشىشنى ئۇقمايدۇ. ناۋادا شۇنداق قىلىشقا ئورۇنۇپ باققان تەقدىردىمۇ ئۇلارنىڭ يۈزى قىزىرىپ، تىلى كالۋالىشىپ كېتىدۇ. بۇنىڭ بىلەن قارشى تەرەپ ئۇنىڭ نېمە دېمەكچى بولغانلىقىنى بىر قاراپلا سېزىۋالالايدۇ. بۇنىڭ بىلەن ياۋاشلارنىڭ ئۆزىمۇ بۇنداق

ئۇسۇلنىڭ “كارغا كەلمەيدىغان”لىقىنى ھېس قىلىدۇ. ياۋاشلار تۈرۈت، تەكەللۇپ دېگەنلەرنى ئۇقمايدۇ. تىلى بىلەن دىلى بىردەك بولغاچقا، قانداق ئويلىغان بولسا شۇنى ئۇدۇللا دەيدۇ. شۇڭا، ئۇلارنىڭ تونۇش- بىلىشلىرى، ھە- ھۇ دېيىشپ بېرەلەيدىغان يېقىن- يورۇقلىرى ئاز، قولىدىن كېلىدىغان ئىشىمۇ ئاز بولىدۇ. بۇنىڭ بىلەن ياۋاشلار ئۆزلىرىنىڭ يارىماسلىقىدىن ھەر دائىم خورسىنىدۇ. ھەتتا باشقىلارمۇ ئۇنىڭ ئارقىسىدىن ئېچىنغان ھالدا: “ھەي، بۇ ئادەم بەك ياۋاشكەن!” دېيىشىدۇ.

نېمە ئۈچۈن ياۋاشلارنىڭ ئىشى ئوڭغا تارتمايدۇ؟ نېمە ئۈچۈن ھالقىلىق چاغلاردا ئۇلارنىڭ دەردىگە يېتىدىغان بىرەرسى چىقمايدۇ؟ بۇ ئۇلارنىڭ پېشانىسىنىڭ شورلۇقىدىن ئەمەس، ئىقتىدارسىزلىقىدىنمۇ ئەمەس. بەلكى ئۇلارنىڭ دوست تۇتۇشنى ئۇقمايدىغانلىقى، كارغا كېلىدىغان دوستلىرىنىڭ ئاز ئىكەنلىكىدىنلا، خالاس. ھازىرقى جەمئىيەتتە يېقىن دوست- بۇرادەرلىرى ئاز ئادەمنىڭ يولى تار بولىدۇ؛ بىرەر ئىشنى قىلىشتا ھامان پۈتلىكاشاڭغا ئۇچراپلا تۇرىدۇ. دېمەك، كۈنلارنىڭ “پۇلۇڭ ئوغا يەتكۈچە دوستۇڭ يۈرگە يەتسۇن” دېگىنى دەل شۇنىڭ ئۈچۈندۇر.

گەپنىڭ راستىنى ئېيتقاندا، كىشىلىك مۇناسىۋەتكە ئالاقىدار بىلىم ۋە ماھارەتلەرنىڭ ھەممىسى “ئادەم”نىڭ ماھىيىتىنى چوڭقۇر كۆزىتىشتىن كېلىدۇ. جۈملىدىن، قارشى تەرەپنىڭ خاراكتېر ئالاھىدىلىكى ۋە پىسخىك ئۆزگىرىشىنى توغرا ئىگىلەپ، ئۇنىڭغا دەرھال ماسلىشىش — كىشىلىك مۇناسىۋەت تورى ئورنىتىشنىڭ ئالدىنقى شەرتى ۋە ئاساسىدۇر. لېكىن ياۋاشلار “ئادەم”نى قانداق تونۇش مەسىلىسىگە سەگەك ۋە ئاقىلانە پوزىتسىيە تۇتمايدۇ. گەپنى قاتتىقراق ئېيتساق، ئۇلاردا بۇ ھەقتىكى ئاڭ كەمچىل بولىدۇ. ئۇلار كۆپىنچە ھاللاردا ئادەم ۋە كىشىلىك مۇناسىۋەتكە بىر خىل غايىۋىلاشقان ئۇسۇل بىلەن مۇئامىلە قىلىپ، ئۆزى بىلەن ئەتراپىدىكى شەيىلەر ئوتتۇرىسىدىكى مۇناسىۋەتنى بىر خىل قاتتىق ئۇسۇل بىلەن ھەل قىلىشقا ئورۇندۇ. بۇنىڭ بىلەن ئىشنىڭ ئاقىۋىتى ئويلىغىنىدىنمۇ بولماي، پاسسىپ ئورۇنغا چۈشۈپ قالىدۇ.